

GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC NGHỀ NGHIỆP CHO SINH VIÊN MẦM NON TRƯỜNG CAO ĐẲNG SƯ PHẠM NGHỆ AN

Trần Thị Phương Thảo
Khoa Mầm non - Trường Cao đẳng Sư phạm Nghệ An

Tóm tắt: Nghề giáo được đánh giá là nghề cao quý, được xã hội kính nể và tôn vinh. Đạo đức nghề nghiệp là nền tảng trong nhân cách nhà giáo, trong bối cảnh đổi mới hiện nay người thầy giáo lại rất cần đạo đức nghề nghiệp. Trường Cao đẳng Sư phạm Nghệ An là nơi đào tạo các cô giáo mầm non tương lai chuẩn bị bước vào nghề sư phạm. Vì vậy, việc nâng cao chất lượng giáo dục đạo đức nghề nghiệp cho sinh viên mầm non là hết sức cần thiết.

Từ khóa: Đạo đức nghề nghiệp, sinh viên mầm non, trường cao đẳng sư phạm Nghệ An, biện pháp.

PROFESSIONAL ETHICS EDUCATION FOR PRESCHOOL STUDENTS OF NGHE AN COLLEGE OF EDUCATION

Tran Thi Phuong Thao
Faculty of Early Childhood - Nghe An College of Education

Abstract: The teaching profession is considered a noble profession, respected and honored by society. Professional ethics is the foundation of a teacher's personality, in the context of current innovation, teachers need professional ethics. Nghe An College of Education is a place to train future preschool teachers to prepare for the teaching profession. Therefore, improving the quality of professional ethics education for preschool students is extremely necessary.

Keywords: Professional ethics, preschool students, Nghe An College of Education, measures.

Nhận bài: 08/11/2024

Phản biện: 29/11/2024

Duyệt đăng: 04/12/2024

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong xã hội, nghề thầy giáo được đánh giá là nghề cao quý, người thầy giáo là người được xã hội tôn vinh, kính trọng. Dù ở chế độ xã hội nào, người thầy giáo cũng được toàn dân tôn kính, đối xử khôn phép với tấm lòng kính nể. Những người thầy mẫu mực được coi là tinh hoa của dân tộc, được lưu danh muôn đời như thầy giáo Chu Văn An, Lê Quý Đôn, Cao Bá Quát, Lương Thế Vinh... Thực hiện chức năng của mình, người thầy có một vị trí đặc biệt trong xã hội, là người đại diện cho nền văn minh nhân loại, người đem ánh sáng văn hoá truyền cho thế hệ trẻ nói riêng và xã hội nói chung.

Đạo đức nghề nghiệp là nền tảng trong nhân cách nhà giáo. Chuẩn mực đạo đức nghề nghiệp của họ được duy trì thành nền nếp trong nhà trường dựa trên hệ thống các khuôn phép, quy tắc đạo đức nhằm định hướng, điều chỉnh nhận thức, đánh giá thái độ, hành vi của nhà giáo phù hợp với yêu cầu mô phạm của nghề dạy học. Với nghề dạy học, người dạy muốn hoàn thành tốt nhiệm vụ phải luôn tinh thông về nghề nghiệp, tiêu biểu về tri thức khoa học, tư tưởng chính trị, văn hóa,

đạo đức, lối sống. Như vậy, đạo đức nghề nghiệp của nhà giáo không phải là thành tố biệt lập mà có quan hệ mật thiết với các thành tố khác trong nhân cách của nhà giáo luôn gắn bó hữu cơ với năng lực, tài nghệ sư phạm của nhà giáo.

Trong bối cảnh mới của thời đại, thành tựu kỹ thuật- công nghệ phát triển đang tạo ra sự chuyển dịch định hướng giá trị. Giáo viên không thể chỉ đóng vai trò truyền đạt tri thức mà phải có năng lực phát triển cảm xúc, thái độ, hành vi của học sinh, đảm bảo cho người học làm chủ được và biết ứng dụng hợp lý những tri thức đó.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Đặc thù của nghề giáo viên mầm non

Giáo viên (GV) mầm non là người dạy trẻ những bài học đầu tiên của cuộc đời, là người ươm mầm nhân cách cho trẻ. Giáo viên mầm non là nghề có tính đặc thù rất cao. Bởi đặc điểm của nghề này, ngoài chuyên môn nghiệp vụ vững vàng, còn phải có tinh thần trách nhiệm cao trong công việc và lòng yêu trẻ. Đặc biệt khi tiếp xúc với trẻ, GV phải là người biết vị tha, gần gũi, chu đáo và nâng niu trẻ em. Giáo viên mầm non không

chỉ dạy mà còn phải dỗ, không những giáo dục mà còn phải chăm sóc trẻ và điều quan trọng hơn hết đây là nghề “làm việc tình yêu”. Muốn trở thành GV mầm non, bạn phải có lòng yêu trẻ, đòi hỏi tình yêu của người mẹ đối với trẻ.

Trong một ngày ở trường mầm non, hầu hết thời gian sinh hoạt của trẻ là ở trường với cô. Cô giáo “làm mẹ” cho trẻ ăn, dỗ trẻ ngủ. Cô dạy cho bé tất cả mọi điều cần thiết đầu đời như: Kiến thức về môi trường xung quanh, kỹ năng sống, kiến thức về toán học, văn học, hội họa, thẩm mỹ, âm nhạc và phát triển thể chất,... Không chỉ vậy, trẻ còn mong chờ ở cô sự chăm sóc, quan tâm, sự giúp đỡ, thái độ trìu mến và bảo vệ trẻ... Với thời gian 8 tiếng, có khi là 10 tiếng mỗi ngày, các cô được chứng kiến rất nhiều hoạt động của trẻ: khóc, vui đùa, chạy nhảy, va vào nhau, ngã, đánh nhau,... Về nhà, các cô phải soạn giáo án, làm đồ dùng dạy học, làm đồ chơi... Lượng công việc lớn, áp lực đòi hỏi GV phải rất yêu trẻ, yêu nghề, phải luôn giữ vững sự bình tĩnh, dịu dàng, tình yêu thương.

2.2. Sự cần thiết của việc giáo dục đạo đức nghề nghiệp cho sinh viên mầm non trường Cao đẳng Sư phạm Nghệ An

Trường Cao đẳng Sư phạm (CĐSP) Nghệ An - nơi đào tạo các cô giáo mầm non tương lai chuẩn bị bước vào nghề sư phạm. Giáo dục đạo đức nghề nghiệp là quá trình xây dựng và điều chỉnh hành vi hoạt động của cá nhân phù hợp với mục tiêu đã định. Việc giáo dục đạo đức nghề nghiệp có ý nghĩa vô cùng to lớn, nhằm mục đích tạo ra một đội ngũ những người giáo viên có phẩm chất, năng lực đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ của nhà trường trong giai đoạn mới.

Trong xu thế đổi mới giáo dục đã làm thay đổi quan niệm về vị trí, vai trò, sứ mạng của người thầy giáo. Những đặc điểm của xã hội hiện đại mang đến cho giáo dục những thời cơ để phát triển nhưng đồng thời cũng tạo ra nhiều thách thức.

Giáo dục đạo đức nghề nghiệp cho sinh viên là một hoạt động mang tính xã hội phức tạp từ nhiều phía: Gia đình, nhà trường, xã hội, được thực hiện đồng bộ trên các mặt (giáo dục tư tưởng chính trị, giáo dục hành vi, lối sống, nếp sống, truyền thống...). Kết quả đều phục vụ mục tiêu chung là hình thành ở họ những tri thức đạo đức, tình cảm, hành vi đạo đức lành mạnh. Từ nhận thức về các giá trị và chuẩn mực đạo đức dần hình thành các nhu cầu, động cơ bên trong thúc đẩy các em có hành vi, hành động thể nghiệm chúng trong cuộc sống hàng ngày.

Hiện nay, một bộ phận lớn sinh viên mầm non trường CĐSP Nghệ An đã nhận thức đúng đắn việc học tập và tu dưỡng đạo đức. Họ năng động, tích cực, tự tin, thực tế và có tính cạnh tranh hơn, khả năng tự học, tự giải quyết vấn đề, hợp tác với nhau cao hơn. Phương pháp giáo dục trong nhà trường chuyển từ phương pháp áp đặt, truyền thụ một chiều, lấy người dạy làm trung tâm sang phương pháp giáo dục phát huy năng lực của người học, tôn trọng cá tính nhân cách, dạy phương pháp học và tự học. Việc đào tạo một thể hệ cô giáo mầm non có tri thức khoa học, công nghệ hiện đại, có khả năng, năng lực chuyên môn là mục tiêu của trường CĐSP Nghệ An giai đoạn hiện nay chứ không phải đạt được bằng cấp hư danh.

Bên cạnh đó, không ít sinh viên mầm non trường CĐSP Nghệ An hiện nay còn chưa xác định rõ mục tiêu, lý tưởng, động cơ nghề nghiệp của mình, vì thế các em gặp rất nhiều khó khăn trong quá trình rèn luyện đạo đức nghề nghiệp. Nhiều em còn băn khoăn hoang mang với sự lựa chọn nghề của mình, đa số là sinh viên nữ tuổi đời còn trẻ, độ tuổi mà ở họ có nhiều mặt tích cực song cũng còn tồn tại không ít những hạn chế nhất định của tuổi trẻ: sự bồng bột, chủ quan, nóng vội, nhẹ dạ cả tin, dễ hoang mang trước những khó khăn của cuộc sống, dễ sa

ngã, dễ bị kích động, kinh nghiệm sống còn thiếu. Trong khi đó quá trình đào tạo giáo viên mầm non ở trường CĐSP Nghệ An còn nặng về trang bị, cung cấp kiến thức khoa học chưa chú ý rèn luyện kỹ năng nghề nghiệp và những phẩm chất đạo đức của người giáo viên. Việc giáo dục đạo đức nghề nghiệp cho sinh viên mầm non mặc dù đã được chú ý nhưng chưa đổi mới thường xuyên, nội dung nghèo nàn, thực hiện chưa đồng bộ. Phần lớn giáo dục đạo đức nghề nghiệp, chính trị, tư tưởng chỉ được thực hiện thông qua các phong trào hoạt động của Đoàn, của Hội Sinh viên... mà chưa có kế hoạch, nội dung, chương trình có tính chất chính khóa. Hầu hết việc giáo dục đạo đức, lối sống cho sinh viên mầm non đều chỉ là các hình thức giáo dục gián tiếp như: Thông qua “Tuần sinh hoạt công dân – sinh viên”; các chương trình giáo dục kỹ năng sống cho sinh viên thông qua các hoạt động Đoàn, Hội...

Trước yêu cầu đổi mới giáo dục, các trường CĐSP Nghệ An cần phải xác định lại mục tiêu đào tạo theo hướng coi trọng hơn nữa mặt giáo dục chính trị tư tưởng, rèn luyện các phẩm chất cơ bản của người giáo viên, mặt khác nâng cao năng lực

nghề nghiệp cho sinh viên mầm non, tăng cường hiệu quả nghiệp vụ, thực sự là dạy nghề, nâng cao tay nghề và tiềm lực nghề cho sinh viên, chuẩn bị những yếu tố cần thiết của nhân cách nhà giáo tương lai.

2.3. Một số giải pháp nhằm nâng cao chất lượng giáo dục đạo đức nghề nghiệp cho sinh viên mầm non trường Cao đẳng Sư phạm Nghệ An

Để nâng cao chất lượng, hiệu quả giáo dục đạo đức nghề nghiệp cho sinh viên mầm non trường CĐSP Nghệ An trong thời kỳ đổi mới giáo dục hiện nay, cần triển khai đồng bộ một số giải pháp chủ yếu sau:

Một là, tăng cường sự lãnh đạo của nhà trường trong việc giáo dục đạo đức nghề nghiệp cho sinh viên

Lãnh đạo nhà trường và các cấp quản lý trong trường cần có sự chỉ đạo cụ thể, thống nhất trong các hoạt động giáo dục tạo ra sự phối hợp đồng bộ giữa các lực lượng, hình thành môi trường giáo dục tích cực, định hướng hành vi đạo đức cho sinh viên. Với tư cách chỉ đạo chung nhà trường cần quy định rõ chức năng nhiệm vụ giáo dục đạo đức cho sinh viên đối với từng đối tượng cụ thể như các tổ chức đoàn thể, các cấp khoa, phòng công tác học sinh sinh viên, cố vấn học tập... Trong đó, cần quan tâm một số nội dung cụ thể như: Tổ chức cho sinh viên học tập các môn khoa học cơ bản để nâng cao nhận thức chung, trong đó chú trọng giáo dục giá trị đạo đức cho sinh viên như: giáo dục truyền thống của trường, của khoa, các ngày lễ lớn của dân tộc, của lịch sử địa phương... Nâng cao việc giáo dục đạo đức nghề nghiệp cho sinh viên thông qua các hoạt động ngoại khoá, sinh hoạt câu lạc bộ, đêm thơ, dạ hội, giao lưu tạo cơ hội cho sinh viên có nhận thức đúng đắn trong việc rèn luyện đạo đức nghề nghiệp cho bản thân.

Hai là, phát huy vai trò của tổ chức của Đoàn Thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh trong công tác giáo dục đạo đức nghề nghiệp cho sinh viên

Cần khai thác, phát huy tốt vai trò của tổ chức Đoàn Thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh, coi tổ chức Đoàn là lực lượng quan trọng nhằm nâng cao nhận thức, rèn luyện hành vi đạo đức cho đoàn viên, sinh viên. Để tổ chức Đoàn trở thành lực lượng tích cực trong giáo dục đạo đức cho sinh viên, nhà trường nhất là Đảng uỷ, Ban giám hiệu nhà trường cần có sự chỉ đạo sát sao, cụ thể gắn hoạt động Đoàn vào mục tiêu đào tạo của nhà trường, nhất là mục tiêu giáo dục đạo đức. Đồng thời tạo điều kiện hỗ trợ cho hoạt động của Đoàn về cơ sở vật chất, kinh phí hoạt động.

Ba là, lồng ghép nội dung giáo dục đạo đức nghề nghiệp với nội dung các môn văn hoá

Giáo dục đạo đức nghề nghiệp cho sinh viên thông qua việc dạy học các môn học làm cho sinh viên tự giác chiếm lĩnh một cách có hệ thống những khái niệm đạo đức, giúp các em định hướng đúng trước những hiện tượng xã hội (tốt, xấu) để lựa chọn cách thức ứng xử đúng đắn trong các tình huống đạo đức.

Các môn khoa học xã hội và nhân văn (văn, sử, địa)... có tiềm năng to lớn trong việc giáo dục đạo đức cho sinh viên. Nhiều kiến thức trong các môn học này có liên quan đến giá trị, thái độ và cách cư xử, hành vi đạo đức trong xã hội.

Các môn như: Lý luận chính trị, tâm lý giáo dục có một vị trí đặc biệt quan trọng đối với việc trang bị cho sinh viên những hiểu biết cơ bản về phẩm chất, bản phận đạo đức của người công dân... Qua môn học này sinh viên sẽ có thái độ tự giác chấp hành những phẩm chất đạo đức, coi chúng như là những chuẩn mực đạo đức mà mỗi công dân cần thực hiện nghiêm túc. Các môn nghệ thuật, thể dục thể thao tạo cơ hội để sinh viên phát triển óc sáng tạo, thể hiện được sự xúc động và trải nghiệm của mình.

Việc giáo dục đạo đức nghề nghiệp cho sinh viên phải được thống nhất đồng bộ trong tất cả các môn học ở trường CĐSP Nghệ An, phải được tất cả các giáo viên nhận thức một cách đúng đắn, đặc biệt phải tận dụng khả năng đặc thù của các môn học, như môn giáo dục học, tâm lý học, phương pháp giảng dạy bộ môn... Bên cạnh đó phải chỉ đạo các tổ chuyên môn xây dựng nội dung kết hợp giáo dục đạo đức phù hợp với môn học, tích hợp việc giáo dục đạo đức, tư tưởng chính trị thành một tiêu chí đánh giá xếp loại giờ giảng của giáo viên các môn học.

Bốn là, xây dựng nhà trường thành môi trường giáo dục đạo đức lành mạnh

Môi trường là điều kiện để hoàn thành và phát triển đạo đức nghề nghiệp. Môi trường ở đây là môi trường vật chất, môi trường tâm lý xã hội, và môi trường sư phạm ở nhà trường. Môi trường có tác động to lớn đến quá trình rèn luyện đạo đức, đóng vai trò quan trọng tới việc giáo dục đạo đức nghề nghiệp. Các yếu tố môi trường như gia đình, bè bạn có tính quyết định đến giáo dục nhân cách cho sinh viên. Nếu hoàn cảnh môi trường tốt, lành mạnh sẽ góp phần tích cực đến quá trình giáo dục đạo đức, ngược lại môi trường không tốt sẽ có ảnh hưởng tiêu cực làm phản tác dụng giáo dục.

Đối với môi trường sư phạm cần phải mang tính mô phạm cao, vì thế trường CĐSP Nghệ An cần xây dựng môi trường hoàn cảnh ngay tại lớp học, chú ý đến xây dựng và phát huy vai trò của tổ chức lớp học như ban cán sự lớp, chi đoàn thanh niên, hội sinh viên, vai trò lãnh đạo của Đảng.

Bằng các hoạt động thiết thực như tổ chức học nhóm, đôi bạn học tập, các phong trào của Đoàn, lớp được tiến hành thường xuyên dưới sự kiểm tra giám sát của cố vấn học tập. Bên cạnh đó xây dựng môi trường văn hoá trong nhà trường bằng các hoạt động mang tính giáo dục, sinh hoạt chính trị, nói chuyện thời sự, hội diễn, các cuộc thi đua...

Với sinh viên có những biểu hiện yếu kém cần phải thường xuyên gần gũi, thuyết phục cảm hoá, kết hợp giáo dục cá biệt để động viên. Tích cực đưa đối tượng này tham gia vào các hoạt động xã hội, chú ý biểu dương kịp thời khi có thành tích. Tổ chức cho sinh viên học tập, giao lưu với môi trường bên ngoài như hoạt động kết nghĩa với các đơn vị bộ đội, với các trường học đóng trên địa bàn.

Năm là, tổ chức thực hiện tốt nội quy, quy chế trong sinh hoạt, học tập để rèn luyện đạo đức cho sinh viên

Đoàn thanh niên kết hợp với Ban quản lý ký túc xá tổ chức đội thanh niên có trách nhiệm thường xuyên đôn đốc sinh viên thực hiện nội quy phòng ở, đảm bảo chỗ ở của cá nhân gọn gàng, ngăn nắp, tiện lợi, sạch đẹp.

Phát động phong trào thi đua giữa các lớp, các khoá học, các phòng ở, các khoa về việc thực hiện

nội quy, quy chế về một số mặt hoạt động: lên lớp đúng giờ, tiếp khách đúng giờ, giữ vệ sinh môi trường ký túc xá...

Thường xuyên nêu gương người tốt, việc tốt trên các phương tiện thông tin đại chúng, trong các bản tin phát thanh của trường, của khoa. Xây dựng nội quy để sinh viên thực hiện bao gồm nội quy trong phòng ở, phòng ăn, phòng đọc sách... Xây dựng hệ thống bản tin để sinh viên có thể theo dõi những qui định của nhà trường, của ký túc xá, hoặc các đoàn thể. Để giúp họ thực hiện nghiêm túc, đầy đủ nội quy, quy chế thì nhất thiết phải có sự đôn đốc, kiểm tra của nhà trường giúp cho sinh viên biến việc thực hiện nội quy, quy chế thành thói quen đạo đức.

III. KẾT LUẬN

Nghề dạy học là nghề cao quý nhất trong các nghề cao quý, nhưng đòi hỏi về đạo đức nghề nghiệp cũng rất khắt khe, bởi đây là nghề “dùng nhân cách để giáo dục nhân cách”. Nghề dạy học là nghề mà sản phẩm của nó là những con người, chủ nhân tương lai của đất nước. Do đó, việc giáo dục đạo đức nghề nghiệp cho sinh viên mầm non là vô cùng quan trọng và cần thiết trong bối cảnh hiện nay. Bởi GV mầm non là những thầy cô giáo đầu tiên trong hành trình học tập của trẻ, việc trẻ có yêu thích việc đến trường hay không, thích học tập, đam mê tìm tòi, khám phá, sáng tạo hay không phụ thuộc rất nhiều từ sự truyền lửa của các cô giáo mầm non. Vì vậy, GV mầm non bên cạnh chuyên môn nghiệp vụ vững vàng cần đặc biệt chú trọng rèn luyện đạo đức nghề nghiệp để trở thành những “người mẹ hiền” của trẻ thơ.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Bộ GD-ĐT (2010). *Cẩm nang giáo dục đạo đức, lối sống và phòng chống bạo lực trong nhà trường*. NXB Văn hóa - Thông tin.
- Nguyễn Thị Côi - Hoàng Hải Hà (2019). *Giáo dục phẩm chất, đạo đức người giáo viên - một yêu cầu cấp thiết đối với sinh viên các trường sư phạm*. Tạp chí Giáo dục, số 445.
- Trịnh Duy Huy (2007). *Vấn đề xây dựng đạo đức mới trong nền kinh tế thị trường ở nước ta hiện nay*. Luận án tiến sĩ Triết học, Viện Triết học.
- Hoàng Đức Minh - Nguyễn Thị Mỹ Trinh (2017). *Tài liệu bồi dưỡng thường xuyên nâng cao năng lực chuyên môn nghiệp vụ và đạo đức nghề nghiệp cán bộ quản lý và giáo viên mầm non*. NXB Giáo dục Việt Nam.
- Nguyễn Chí Mỹ (chủ biên, 1999). *Sự thay đổi giá trị đạo đức trong nền kinh tế thị trường và hội nhập quốc tế*. NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- Quyết định số 16/2008/QĐ-BGDĐT, ngày 16/4/2008 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo quy định về đạo đức nhà giáo.